Ч. 73 (13.618). Львів, вівторок 20. березня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічне 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і водн. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ДОВКОЛА ЧЕСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ.

ТЕШИН. ПАТ. „Ческе Сльово" повідомляє, що Кашицький мав 18. 3. виголосити в Кошицях доклад про Пілсудського. Крім того організував [illegible] молодих на чеському Шлеську.

Чеська влада відібрала дебіт польському часописові „Новіни Шльонске".

Арештованого Кашицького відвідав у вязниці в Мор. Остраві консуль Мальом. Прокуратор [illegible] консуля, що справу полагодять до 2 [illegible]. Консуль заопікувався жінкою Кашицького. Він відвідав теж у вязниці арештованого [illegible] Шарецкая. У звязку з арештуванням Кашицького [illegible] виступають із чесько-польського клюбу в Мор. Остраві, за Шлеську та на Моравії. На приказ поліції пов. уряди в ч. Тешині та Фриштаті розліпили відозву, що взиває населення до спокою, а за нарушення спокою грозять високою карою.

МОР. ОСТРАВА, 18. 3. ПАТ. У польському Тешині відбулися протестаційні збори проти переслідування поляків у Чехословаччині. Посли Вольф, Хобот і Бузек вказували на систематичне та нарочне переслідування польського елементу в усіх ділянках життя. В резолюціях домагаються припинення екстермінаційної політики чсл. уряду, зрівнання в правах польської меншини з іншими меншинами.

—o—

Що Німеччина відповіла на французьку ноту.

Нім. Інф. Бюро оголосило текст німецького меморандум, яке доручили амб. Понсетові: 1) Меморандум подає німецьку інтерпретацію пакту про неагресію. Заключуючи пакти неагресії Німеччина не думала ослаблювати льокарнського пакту та не квестіонувала важности того пакту. 2) Німецький уряд полемізує з французьким [illegible], що Німеччина вважає неможливим осягнути справжнє розброєння. Німеччина заявила була лише, що тому, що високо озброєні [держави] не розброюються, не повстало положення, що відповідало би духові заяви 5-х держав про рівноправність Німеччини. Тепер іде не так [про] розброєння держав високо озброєних, як про порозуміння в конвенції в справі [озброєнь], які випливають з теп. стану. 3) Рішення в справі контролі, які є в французькому та [англійському] становищі, основуються на непорозумінні. Бо німецький уряд згодився на міжнародну контролю, яка ввійшла би в життя після заключення конвенції, яка устійнювала би будучий стан збровнь поодиноких держав. 4) Контролі т. зв. політичних організацій не потрібно, бо справу ев. устійнення парамілітарного характеру тих організацій полагоджено би перед підписанням конвенції. Німецький уряд годиться, щоби позавійськові сокоди не мали зброї та щоби їх не вишколювати військово. Німецький уряд вважає конечним, щоби при обрахунках збройних сил зараховували теж війська, які є в заморських кольоніях.

Далі меморандум стверджує, що італійський та англійський проєкт виясвили значно положення.

Меморандум доходить до висновку, що можливі є дві розвязки: Можна вибрати конвенцію з важністю на 5 літ, обмежуючися до редукції збровнь держав високо озброєних, або ввести до конвенції деякі „розбройні" зарядження, даючи конвенції довший час важности.

ВЕЛИКА ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ.

РИМ, 18. 3. ПАТ. На конґресі фашистівської [партії] Мусоліні виголосив велику промову, в [якій] сказав, що Італія і далі вестиме політику приязну для Австрії, ґарантуючи незалежність цієї країни. Австрія може рахувати на [Італію]. Італійсько-французькі взаємини покращали [б], если б ні одна зі справ, що існують від 15 [літ], не посунулася до розвязки. Мадярщина, позбавлена своїх чисто мадярських земель, жде порозуміння, яке є не від учора. Мадярщина [домагається] справедливости та виконання трактатових обітниць. Піддержуємо і будемо піддержувати Мадярщину. Основи реформи Ліґи Націй признано загально. До реформи треба приступити після замкнення розбройної конференції. Коли конференція не дасть успіхів, тоді не треба буде реформувати Ліґи, вистане зареєструвати її смерть. А розброєння не осягне своєї мети. Думати, що вічно вдасться держати розброєним такий великий нарід як Німеччина, це чиста омана. Хіба, що хтось силою хоче перешкодити тому. Та така гра довела би до війни й коштувала би життя багато міліонів людей. Визнаємо тезу, згідно з якою Німеччині треба признати право дозброєння.

—o—

Підписання італійсько-австрійсько-мадярського пакту.

РИМ, 17. 3. ПАТ. Італійсько-австрійсько-мадярський пакт підписали нині в год. 18.5

Ще одно самогубство в звязку з аферою Ставіського.

Обвинуваченого вищого службовця м-ства [хліборобства] Бланшара сторож паризького готелю найшов із перерізаним горлом. Перевезли Бланшара до шпиталю.

Арештували Трібута, директора дому гри [в] Гінк. Установлено, що фінансував Ставіського. [Він] збагатився тим обманці, на що звертав увагу в „Аксіон Фр." Альф. Доде.

„Ґренґоар" повідомляє, що у звязку з аферою Ставіського арештували 200 людей.

ПАРИЖ, 18. 3. ПАТ. Число обвинувачених в афері Ставіського дійшло до 26, з них 19 є у вязниці. Нині арештували Адріяна Серфа з гічного клюбу, тому, що найшли Серфів квіт, який стверджує, що він узяв від Ставіського міліон фр. Серф зізнав, що до спілки з арештованим головою клюбу Трібутом і іншими оснував синдикат для експльоатації банків у касинах гри. Часописи повідомляють, що влада викрила дальших 573 чеки рел. Дібарі.

БРЮСЕЛЯ, 18. 3. ПАТ. Міністр і сенатор Пті Жан, скомпромітований в афері Ставіського подався до димісії.

І в Болгарії має франція свого „Ставіського".

Болгарські часописи принесли вістки про [сенсаційний] скандал секретаря французького посольства в Софії, Жерардія. Займався Жерарді лікарством на велику скалю. Ще м. р. болгарський уряд домагався відкликання Жерардія. Обвинувачення закидує Жерардієві, [що] спроваджував із Франції олійок Ґеранйом [для] підроблювання рожаного олійку. Несовісні [торговці] продавали олійок Ґеранйом як болгарський і так шкодили болгарському промислові. Коли мин. зима Софію навістив тиф, Жерарді спроваджував кільограмами фр. серум, хоч привозити його до Болгарії заборонено. Жерарді подав, що це серум для вжитку посольства, хоч лікарі ствердили, що тим серумом можнаб защепити населення всієї Болгарії. В дійсности Жерарді продавав серум і оголошував у болг. часописах. Мав із того великі користи. Ввіз того серуму до Болгарії заборонений.

Вся софійська поліція веде слідство.

—o—

БІЙКА НА СОЦ. ЗБОРАХ.

ДАНЦІҐ, 18. III. ПАТ. Вчора кількох озброєних у кастети та канчуки людей прийшло на соціялістичну забаву до салі в доках. Один вистрілив двічи з револьверу. Нападені боронилися кріслами. Поліція розвязала збори. Три соціялісти були тяжко ранені, кільканацять легше. Напасники втікли; небаром потім знову напали на соціялістів і зранили кількох.

—o—

ГОСТИНА МІН. БАРТУ У ВАРШАВІ.

ПАРИЖ, 18. III. ПАТ. „Матен" повідомляє, що перед гостиною мін. Барту в Варшаві, яка буде в квітні, відбудуться дипльоматичні переговори між Францією та Польщею. Барту є тої думки, що насамперед треба полагодити всі справи, які є між обома краями.

—o—

ПОЧЕСНЕ ГОРОЖАНСТВО.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Гром. рада здоровної місцевости Райхенав біля Семерінґу іменувала архикнязя Оттона Габсбурга почесним горожанином. Отто вродився в Райхенаві.

—o—

АРЕШТУВАЛИ ПРОФЕСОРА.

ВІДЕНЬ, 18. III. ПАТ. Бувшого соціялістичного члена міської ради проф. Тендлера, який вернувся з Китаю, де викладав у пекінському університеті, арештували в Відні.

—o—

ДИМІСІЯ ЗА ВЛЕКШЕННЯ ВТЕЧІ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. З Атен повідомляють, що в звязку з втечею Інсула міністер вн. справ подається до димісії. Усунули шефа безпеки.

—o—

ЗАНЕДУЖАЛА КОРОЛЕВА.

ГАҐА, 18. ПАТ. Королева мати Ема занедужала поважно на запалення олегочної. Тому, що їй вже 74 роки, окруження королеви занепокоїлося. Королева Вільгельміна та кн. Юліяна приїхали негайно із сільської резиденції в Тетоо та перебувають при ліжку хорої.

—o—

СНІГОВИЦЯ НАД ТАБОРОМ „ЧЕЛЮСКІНА".

МОСКВА, 18. III. ПАТ. Наслідком сніговиці, що лютує над табором розбитків „Челюскіна" радіова комунікація з табором перервана. Летуни Дуронін і Голишев, які вилетіли з Хабарівська, осіли щасливо в Миколаївську над Амуром. Летун Водопланов з причини негоди мусів вернутися до Хабарівська. Досі нема вісток про пропавшого летуна Ляпідевського. Заметіль утруднює пошукування. Держ. комісія помочі розбиткам вислала до Владивостока залізницею два літаки, та їх можнаб ужити лише в оконечному випадку, бо мало придатні до лету в тяжких полярних умовинах.

—o—

НА ЯКИХ УМОВИНАХ СРСР ВІЙДЕ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ?

У льондонських політичних колах кажуть, що французько-більшовицькі переговори довели до порозуміння, так що можна сподіватися вступлення СРСР до Ліґи Націй. СРСР вимагає, щоби Франція заняла рішуче становище проти німецьких зброєнь і щоби Ліґа приняла дефініцію напасника. В колах близьких до більшовицької амбасади не потверджують тієї вістки.

ІНСУЛ ПОКИНУВ ГРЕЦІЮ.

АТЕНИ, 18. III. ПАТ. Корабель „Меотіс" привіз до Пірейсу американського втікача фінансиста Інсула, якому грецька влада позволила покинути Грецію. Тимже кораблем відплив Інсул до Порт Саїду. Сказав, що виїхав так таємно, бо боявся насилля або щоби його не схопили аґенти амер. поліції, які приїхали до Атен.

Ще на тему уздоровлення церковно-православних відносин.

Критичні завваги до другої статті о. пр. Табінського.

Від Редакції: З опублікуванням цієї статті припиняємо дискусію на ту тему.

У другій своїй статті „Шляхи до оздоровлення церковно-православних відносин" („Діло" ч. 63) о. Табінський починає з того, що признає мене більше виразним визнавцем ідеольоґії „Української Ниви", ніж навіть сам Певний і Комп. Доказом цього це те: 1) що я спільно з „Українською Нивою" визнаю соборність, що 2) я так-же як „Укр. Нива" не заперечую незединого характеру православія, та 3) розривність подружа". Словом, я тому ближчий до „Української Ниви", що є православним. Справді переконуюча арґументація.

Далі о. Табінський під заголовком „Вихідна точка для церковної санації" знова твердить, що „політичне положення Церкви взагалі є наслідком її внутрішніх сил та орґанізації, а не навпаки — внутрішня орґанізація та сила наслідком заставлення державних чинників". Власне таке саме становище займає, як відомо і „Українська Нива", яка так само, як і о. Табінський, „промовчує ролю світського уряду" в положенні Пр. Церкви. Яж твердив і тверджу, що це зло, якому за імя московська єрархія, не є якимсь самозрозумілим злом, як представляє це „Українська Нива" і о. Табінський, але є лише складовою частиною політики польського уряду відносно православної церкви. Не один раз і в пресі і в соймі я підносив, що московську єрархію поставив польський уряд і далі її піддержує. О. Табінський може пригадає собі статтю на цю тему, яку помістив я в „Ділі" в червні 1933 р., а яка викликала тоді надзвичайно гостру нагінку на мою особу митрополитального „Слова", „Православного Селянина" і „Воскресного Чтенія". Може знає о. Табінський і про мою промову в соймі при третьому читанні буджету на тему „Хто, як і чому піддержує російський елемент у Церкві" (на жаль, вона не була надрукована). Тому твердження, що я колинебудь боронив московських владик, є цілковито безпідставним і неправдивим. Я лише не вважав цього факту, створеного польським урядом, одиноким і самозрозумілим злом церкви, а позицію „Української Ниви", яка цілу проблему православної церкви зводить виключно до боротьби з московською єрархією, вважав і вважаю дуже корисною для уряду, бож тим відвертається увага українського громадянства від політики світського уряду відносно церкви. Наскільки „Українська Нива" і її ідейні Никодими завсіди створювали зі справи московської єрархії димову заслону коло політики уряду відносно церкви, настільки я старався розвіяти цю димову заслону, вказуючи на ролю уряду в справі церкви. У тому основне моє розходження з „Українською Нивою" та й з о. Табінським.

Далі о. Табінський говорить, що тільки „нова єрархія, покликана виборчим шляхом може створити нормальні відносини в Церкві". Це твердження цілком слушне, але о. Табінський зараз-же стверджує, очевидно, без всяких доказів, „безплідність Собору в приявности сучасних духовних провідників". Внаслідок цього насувається питання: якже можна вибрати нову єрархію без Собору, — коли Собору не можна відбути „без приявности сучасних духовних провідників"? І для о. Т. нема відповіді на це питання. О. Табінський сам створив для себе цю безвихідну ситуацію, коли, з одного боку, [illegible] православним виборну єрархію, а з другого боку каже: „безплідним буде Собор в приявности духовних провідників", хоч знає, що нема іншого шляху для введення засади виборности, як лише через Собор. І тоді нічого не лишається о. Табінському, як тільки закликувати до унії з Римом, бо „оборона церковної української культури в умовинах церковного незединення є річчю без усяких виглядів". Тут щойно вилізло шило з мішка. Алеж о. Табінський, хотячи поучити мене, як я, православний посол, маю обороняти інтереси церкви в соймі, мусів давати мені ради або критикувати мої виступи, не покидаючи ґрунту православія, розглядаючи справу зі становища православного. Признаюсь, я і сам думав, читаючи першу статтю о. Табінського, що ось він хоче показати, як православні, залишаючись далі православними, можуть обороняти інтереси своєї церкви. І несподівано в другій статті зустрічаю основну думку мого нібито „православного" опонента, надруковану товстим друком: — нема для вас православних іншого виходу, тільки унія з Римом.

Вкінці своєї статті о. Табінський переходить до справи розводів і розглядає її мериторично — виключно з католицької точки погляду. Не маю найменшої охоти вступати в дискусію на тему розводів у тій площині, бож я в соймі порушив справу не самих розводів, а лише питання використовування справи розводів урядом в політичних цілях. А це цілком інша матерія. І тому [illegible] стріли о. Табінського в справі розводів минаються з ціллю.

Сергій Хруцький.

Правда про жидівські „погроми"

у галицьких селах.

Дальша низка протоколів, зібраних Ген. Секретаріятом УНДО.

Збора, повіт Калуш. „У громаді Збора живуть 4 (чотири) родини жидівські, разом 16 осіб. Одна з тих родин, що складається з 5 членів, займалася ґаздівством. Три родини мають крамниці, при двох склепах мають трафіки, а при одному олійню. Поруч торгування в склепах займаються й похатньою торговлею худоби, дробу, набілу, яєць — конкуруючи з кооперативою нераз в не дуже чистій формі. Протижидівських виступів не було. Був вправді перед двома роками рабунковий напад на жида в селі, але політичного характеру той напад не мав. Були дві пожежі жидівських хат — але ані вони не горіли в інтересі зборівських горожан, ані нікого з наших не підозрівали у підпалі. З 21. II. на 22. II. 1934 р. почала була горіти жидівська олійня, але наші люди самі загасили вогонь. Тай тут наших ніхто не посуджував у підпалі, бо нема найменшої до того причини".

Красна. „Відповідаючи на запит з дня [illegible] II. 1934 подаємо, що в нашій громаді, Красна, протижидівських виступів в ніякому випадку не було.

Навпаки, деякі замешкалі тут жиди є навіть членами українських установ. Правдою є, що між самими жидами від кількох літ провітає завзята незгода, в якій вони пере[illegible]

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. БЕРЕЗНЯ 1934.

М. ВОЗНЯК. 6)

Перший вірш на честь кирилометодіївців і його автор.

(Докінчення.)

„Ось-що проповідував цей перший українець на галицькій Русі... Пізніше, коли рада галицьких русинів, не вдіявши нічого, розвязалась, а її орган, що покинув опісля польський правопис (себто латинку) й почав уживати кирилиці з метою обдурити русинів, пожертвувавши навіть своїми переконаннями, припинився, наш українець виступив іще раз публично, а це на так званому Зїзді руських учених. Жаль, що в звідомленні з нарад згаданого зїзду не подали його промови; правдоподібно була це політична промова, якої наші льояльні русини не відважилися з відомих причин надрукувати.

„Переконаний, що шановні читачі цікаві довідатись також про дальше життя того українця, я не можу стриматися, щоб не згадати ще дещо про нього. У часі угорського повстання він бун на Угорщині, а по катастрофі під Віляґошом перейшов із іншими угорсько-польськими емігрантами Дунай і жив у Туреччині.

„Чи служив він у тому славному „війську" Садика-Паші, яке називалося козаками, вислугувалось туркам і мало відбудувати Польщу,— того я не знаю; певне тільки те, що в 1854 р. його як знаменитого знавця руської мови поставлено перекладачем у головній французькій квартирі й він посилав до тодішнього львівського „Dziennika literack-ого" свої досить цікаві замітки з подорожі по Румунії, Добруджі й Болгарії. По війні назначила його французька влада консулем у Занзібарі, головному портовому місті незалежної держави того самого імення, положеному на східньому побережжі середньої Африки. Звідти посилав він до „Dziennika literack-ого" свої прегарні поезії в роді поезії арабів, серед котрих він тепер жив, які пригадували живо поезії відомого арабського поета Гафаса. Там він і помер перед декількома роками.

„Ось життя, діяльність і карієра першого українця, що появився на галицькій Русі!" (сс. 55—56) — закінчив Шанковський свої рядки про Яблонського, нецитовані в польських статтях про нього.

З приводу згадки про участь Яблонського в так званому „Зїзді учених" 1848 р. можна додати, що він записався на ньому до відділу української мови й літератури та що свою промову виголосив на закінченні Зїзду в четвер 26. жовтня 1848 р. після Івана Гушалевича, а перед Миколою Устияновичем.

Приписуючи Генрикові Яблонському „Думку" в „Дневнику рускому", Шанковський не зауважив чи не вмів розшифрувати латинських ініціялів H. J. у другому його вірші в тому-ж часописі, як і не знав про його окремим листочком видану „Pieśń o Wyszniowśkim" із такою першою строфою:

Чи чули ви, люде добрі, пісню о свободі?
Чи знаєте, люде добрі, веселу новину?
Всі ми тепер, браття, всі рівні в народі;
Бог судив для світа щасливу годину!

Усіх строф тринацять. Головна думка цього вірша Яблонського, підписаного псевдонімом „Подоляк ізза кордону", висловлена в тому, що Вішньовський

Від села до села, від хати до хати
Поніс слово правди, ой слово небесне.
Що ми ляхам браття, що Польща нам мати
Що всі будуть рівні, як Польща воскресне!

Ось іще декілька фактів із життя Яблонського. Народився 2. лютого 1828 у Стрільчинцях, браславського повіту, на Поділлі. Ходив до школи в Межибожі, заприязнився з Леонардом Совінським. До ґімназії ходив в Камянці. На його літературний напрямок вплинула зустріч із Тимком Падурою: почав збирати народні пісні, цілими днями прислухувався лірникам і захоплювавсь їх репертуаром. Майбутнє не може ствердити, чи не можна прикласти до нього слів із його поеми „Gwido", що

już w Ukrainie
Nie jedną dumę moją wiater nosi.

Не скінчивши сьомої кляси, під подувом весни народів у 1848 р. опинивсь у Львові й вступив до академічної ґвардії. Ще будучи за кордоном, виспівав свої перші думки в київській „Gwiazd-і" з 1848 р. Від тоді численні його вірші та прозові речі, головно кореспонденції, друкували: **Nowiny, Dziennik literacki, Dnewnyk ruskij, Dziennik mód paryskich, Tygodnik polski, Przegląd rzeczy polskich** тощо. Деякі свої думки перекладав на українську мову й друкував під псевдонімом Вацлава К[illegible]ти. Частина його віршів вийшла окремо п. з. **„Gwido i Dumki"** першим виданням у Львові 1850 й другим у Вільні 1857 р. На пару днів перед бомбардуванням покинув Львів. На Поділля вернувся 1851 р., та в Камянці затримався коротенько, довше в Києві. Відсидівши в київській фортеці, почав свою оригінальну військову карієру. Його думки пройняті великою любовю до Поділля й Київщини та меланхолійною тугою за околицями, де прожив найщасливіші хвилини свого життя: дитячі й хлопячі роки. Помер 2. січня 1861 р. у шпиталі в Марсилії.

біли самі між собою, робили доноси до влади на себе, а навіть доходило до судових розправ. Не бракло між ними побиття і збитків, а одному (шинкареві) в їхній шкоді спалили то збіжеву шапку і після тієї бійки також жиди розправлялися в городськім суді в Калуші. Від українського населення вчаться в цих роках ...ництва і від українців ніколи не зазнали ніякої кривди".

Болохів. „Від гр.-кат. парохіяльного уряду стверджую, що невідомо мені про якінебудь протижидівські виступи українського населення громади Болохів, хоча постава жидівського населення сильно провокуюча. Я говорив з кількома жидами (прізвища Райхман, Герш Фукс) і від них не чув ніяких нарікань! А прецінь жиди невідповідним поведенням в часі виборів на 2 місяці замкнули доступ на роботи в лісі, не хочуть підписати умови на роботу з кооперативою, а торгують з приватними одиницями, і часто чути нарікання, що спроваджують до лісових робіт населення інших, часто далеких сіл". — Підписаний гр.-кат. завідатель.

Завій. „На письмо з дня 18. II. 1934 подаю, що в самім селі Завою не було ніяких протижидівських виступів, хіба радше провокація жидів в „Кур'єрі Поранні". Жиди мали виставу в суботу, а наші аматори в неділю. Ранком в неділю принесено нашим хрест, бо на виставі мала бути могила. Хтось на сцені зауважив хрест і думав, що жиди зробили кпини і кинув з лайкою на жидів. Режисер на місці вияснив, звідки взявся на сцені хрест, однак жиди не вважали того вияснення за вистарчаюче, зробили крик у селі а допис, який помістили у польських ґазетах, був причиною різних протоколів на місці і появи в селі поліції з Калуша.

*

Стільки тимчасом щодо протоколів, які насвітлюють т. зв. протижидівські саботажі.

Крім цього в „Джуїш Кронікл" з дня 9. лютого ц. р. в одній статті було таке місце: „Священики і їх парохіяни моляться за Гітлера, бо він батько українців. Тільки недавно тому арештовано священика з Підберезець біля Болехова за подібну пропаганду. Стверджуємо, що біля Болехова нема села Підберезець, хоч є місцевість Підбереже. У цій справі для відомостей Головного Секретаріяту болехівський деканат переслав протокол, який теж поміщуємо у відписі:

„Протокол, списаний в канцелярії греко-кат. Уряду Деканального в Болехові перед всечесн. отцем крилошанином Володимиром Сухим, болехівським деканом, являється візваний урядово о. Константин Левицький, сотрудник з Підбережа, (повіту Долина) та в приявi протоколянта о. Севастіяна Зубрицького, пароха Чолган, заявляє ось що: „Стверджую, що ніколи я у Підбережі ніякого гітлеризму не ширив, а тимбільше не взивав людей у церкві до молитов за Гітлера". На тім протокол закінчено, відчитано та підписано. Болехів, дня 5 березня 1934 р. о. Володимир Сухий, декан, о. Константин Левицький, сотрудник Підбережа, о. Севастіян Зубрицький, парох Чолган, протоколянт". Річ ясна, що й без того формального протоколу ніхто не повірить у цілком дику вістку, що українські селячи моляться за Гітлера, як свого „батька"!! Невідомо, що більше підсунуло авторові того допису такий геніяльний помисл — злоба чи глупота...

—o—

З українського життя на Буковині й Бесарабії.

НОВІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ.

У Клішківцях (Бесарабія) арештувала в білий день на вулиці румунська жандармерія відомого в тій околиці українського нар. діяча Василя Корчового й забрала йому леґітимацію члена та відпоручника на Хотинщину Української Нац. Партії, шовкову жовто-блакитну ленту та срібний тризуб з кляпи блюзи. Крім цього зробили в нього ревізію і забрали часопис „Самостійність" та приватну кореспонденцію.

СВІДОМЕ СЕЛО.

Аматорський гурток з Кліводина на Буковині проявляє незвичайну діяльність: 4. ц. м. дав він у с. Застивна виставу „Бондарівна", 18. ц. м. дав її в себе, а на 25. ц. м. їде з нею до Кіцмани. Гурток знають вже в околиці і його вистави тішаться великою популярністю.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Приємний день.

Буває часом: день нічим незамітний, сірий, як і попередні, так само зачинається і грозить таким самим закінченням, одним словом — будень. А тут нараз щось станеться, якась маленька подія, якесь маленьке поміченя і день, м... не той.

Передвчорашній день (пятниця 16. III. 1934) був саме таким.

Встав я рано — нічого, пішов до редакції — нічого, вийшов — теж нічого. А прийшов на концерт Ревелерсів і — вже щось є.

Ревелерси! — Бог його знає, що за слово і чому так називають хор, що дискретним голосом співає різні танґа, фокси і т. п. романси. Інституція ревелерсів вийшла від американських мурпнів і — може це мурпнське слово.

На кожний спосіб інституція симпатична, яку кожний радо відвідує, чого доказом набита саля „Скіза", на концерті українських ревелерсів.

Але вертаюсь до своєї теми, поминаючи дуже добрий спів хору та рапаві тексти співаних пісень.

Отже саля „Скіза".

Саме та саля зробила мені минулу пятницю небуденною, хоч заповідалася на звичайний будень.

Я набрав більшої пошани до своїх.

Стільки разів у житті заходив я до салі Лисенка і кожний раз кляв наш архітектурний змисл. А що найменше десять разів давав вислів свому обуренню у фейлетонах, знаючи наперед, що це нічого не поможе. Адже перебудувати салю Лисенка з її геніяльно злими ґардеробами, вестібулем і сценою — це на наші відносини неможлива річ.

І сумно мені було.

Невже — думав я ми не потрафимо ліпше, чи бодай так як сусіди? Виходило, що не потрафимо і звідсіль той сум.

Аж нараз — саля „Скіза".

Славно „Скіз"! Ти вирятував мене зі зневіри, ти показав, що не тільки в нас може бути щось рівно непрактичне.

Хто розбирався з плаща в ґардеробі „Скіза", той не буде вже нарікати на ґардеробу салі Лисенка, а як і буде, то на обидві.

Такий сам стиск, такі самі оклики нетерплячки, болю і розпуки. Хто видерся врешті до буфету, той мав так само обшурані черевики, обтовчені ноги і нарушені мозолі. Навіть кишеньковi промисловці запевняють, що робота менш-більш так само легка.

Ось чому мені в минулу пятницю так добре скінчився день, хоч зовсім незамітно зачався.

Всеж таки ми не одинокі у Львові, всеж таки є ще ґардероби, які можуть конкурувати з ґардеробами наших саль і мало-мало що не зискують при тім.

Галактіон Чіпка.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

НАШІ РАДНИКИ ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПАЛАТИ У ЛЬВОВІ. — БЕЗГОЛОСА ВОЛИНЬ.

Українські господарські орґанізації дістали у львівській Хліб. Палаті 15 місць, а саме:

а) делеґовані безпосередньо орґанізаціями: інж. Ю. Павликовський, інж. д-р Е. Храпливий, інж. А. Палій, інж. М. Творидло (ці від „Сіль. Господаря") і пос. О. Луцький (РСУК). Разом 5.

б) з виборчих округ: І. Яворський, Борислав; Мирон Луцький, Янчин; Г. Кухтин, Переволока; П. Чайковський, Теребовля; інж. В. Тарантюк, Городенка й І. Шепарович, Станиславів. Разом 6.

в) з іменування міністра хліборобства і хліб. реформи: о. мітрат Т. Войнаровський, Львів; д-р М. Холевчук, Львів; М. Кузьмин, Озірна; інж. Е. Брилинський, Милowання. Разом 4.

Крім названих увійшли ще до Хл. Палати у Львові деякі українці, здебільша русофіли, не звязані з нашими орґанізаціями. І так у першій ґрупі д-р О. Лисяк і М. Цебринський зі Львова, у другій ґрупі О. Івасисик, Лукове, М. Мозоль, Грімно, Р. Штикала, Ільківці, Г. Ткачик, Криве, В. Мельниченко, Тарнівка, о. С. Яворський, Рудники, у третій ґрупі ніхто.

Треба завважити, що до Хліб. Палати в Луцьку не ввійшов ні один радник-українець, звязаний з нашими господарськими установами.

Польська хроніка.

ЗА ЗМІЦНЕННЯ ПОЛЬСЬКО-АНҐЛІЙСЬКИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВЗАЄМИН.

Ще восьмого ц. м. почались розмови делеґатів анґлійського промислу, що приїхали до Варшави з польськими господарськими орґанізаціями і тільки що покінчились. Делеґати цікавились різними „бранжами", відвідали цілий ряд осередків польського промислу, інформуючись пильно про все, що в цій чи в іншій формі впливає на товаровий обмін з Анґлією. Є це підготовка до ґрунтовного розгляду проблеми цього обміну на близькій польсько-анґлійській конференції в Льондоні. При всіх компліментах, що їх зібрали польські промисловці і стан польського господарства, при всіх надіях на ще живіші взаємини, залишилась тінь на цих відвідинах: анґлійці думають про рівновагу свого імпорту й експорту, дотично Польщі, тоді, коли поляки вважають госп. необхідністю, осягнути вивозову надвишку.

ІСПИТ З ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ, РАХУНКІВ І РИСУНКІВ ДЛЯ РЕМІСНИКІВ.

Міністерство пром. і торговлі впроваджує при кваліфікаційних іспитах челядників примус виказати знання читання і писання по польськи, рахування і рисування. Досі вимагали при тих іспитах тільки фахових відомостей.

НОВЕЛІЗАЦІЯ РОЗПОРЯДКУ ПРО КОНВЕРЗІЮ ХЛІБОРОБСЬКИХ ДОВГІВ.

Проурядова преса принесла вістку про близький новий розпорядок мін. скарбу дотично договорів поміж довжниками-хліборобами і вірителями-банками. Тези нової новелі ось-такі: 1) обі сторони будуть пошкодовані, коли не заключать договору в передбаченому новелею часі, 2) менші господарства (до 25 га) мають можливість конверзії, хочби задовження було понад 3/4 оціночної вартости нерухомости, 3) при векслевому задовженні до 15 відс. вартости варстату конверзія теж можлива, щоби здорові варстати розпоряджали оборотовим капіталом.

Згадана преса висказує думку, що моменти, які внесе новеля, вплинуть на скоріше темпо і популярність конверзійної акції. Досі — як це недавно довідались ми з інтервю віцепрез. Акц. Банку К. Стаміровського — акція відовження йде линяво і то з вини більше довжників, ніж вірителів.

КАРИ ЗА БРАК ВИВІСКИ АБО ЇЇ НЕПРАВИЛЬНИЙ ЗМІСТ.

Чимало підприємств або не має зовсім вивісок, або має на них виписані видумані назви замість прізвища. Промисловий виділ міської управи загрозив тепер, що такі підприємства, які не перестерігають 33 арт. пром. закону, каратиме грошево (до 1.000 зол.) або арештом (до 14 днів).

Світова хроніка.

ВАЛЮТОВА ПРОБЛЄМА. — ШВАЙЦАРІЯ Й ЕСПАНІЯ НЕ ХОЧУТЬ ДЕВАЛЮАЦІЇ. — НЕОБХІДНІСТЬ СТАБІЛІЗАЦІЇ.

В останньому часі курси неспокійного долара і фунта устійнились. Приписують це порозумінню між Вашинґтоном, Льондоном і Парижем. В минулому тижні знову появились дві заяви з авторитетних уст про вірність зол. паритетові в теперішньому відношенні. Таку заяву склав швайцарський достойник Шультгесс щодо швайцарського франка і Маракo, еспанський міністр фінансів, щодо пезета. На днях Рада Міжнар. Торг. Палати на свому зїзді в Парижі станула на становищі, що необхідною умовиною відбудови господарських взаємин є стабілізація валют.

ГОСПОДАРСЬКІ ВИСЛІДИ КОНФЕРЕНЦІЇ МУСОЛІНІ - ДОЛЬФУС - ҐЕМБЕШ.

Італія не від сьогодні цікавиться Австрією і Угорщиною і не від сьогодні придумує найкращий спосіб, яким можна би звязати з Італією ці дві наддунайські держави. Італійсько-югославянське суперництво, Альбанія і пошуки за союзниками вже здавна зацікавили Італію наддунайською кітловиною, надали її політиці деяких замітних рисів (сприяння мадярському ревізіонізмові, спротив ідеї „аншлюсу" Австрії до Німеччини, тощо). З другої сторони обкроєна в Тріяноні Угорщина і загрожена в своїй екзистенції маленька Австрія мають чимало причин, аби симпатіями гравітувати в

сторону Риму. І ось конференція трьох державних мужів завершить мабуть те, до чого Мусоліні від літ прямує: сцементує три держави перш усього в господарських взаєминах, а тим самим і в політичних, бо цьому сприяють як міжнародні обставини, так і внутрішньо-устроєві тенденції згаданої трійці.

Офіціяльні комунікати понесли в світ вістку, що в Римі осягнено господ. порозуміння 3-х держав: Італії, Угорщини й Австрії, що обіцяно собі взаїмно митні полекші, що Мусоліні старається спрямувати весь загр. оборот Австрії й Угорщини на Трієст і Фюме, жадаючи від них відповідних залізничих тарифів і т. і. Очевидно, що публична опінія не про все з конференції довідається. Проте італійська госп. і пол. експанзія на терен центральної Европи набирає зовсім реальних форм, не вважаючи на те, що останні телеграми згадують про деякі „труднощі". За розмовами в Римі слідкують не лише занепокоєні держави Малої Антанти, але теж інші держави, що віддеркалюється дуже міцно в пресі.

РЕФОРМА ГОСПОДАРСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Заповіджена 13. березня ц. р. міністром нім. держ. господарки д-ром Шміттом реформа госп. орґанізації Німеччини законодатним шляхом, викликала скрізь велике зацікавлення. Ціль реформи — це знищення орґанізаційного хаосу, що проявлявся у великій масі ріжних орґанізацій, яких взаїмні інтереси часто перехрещувались з некористю для нім. нар. господарства. Поділ цілого господарства на 12 гол. груп, внесе — мовляв — взірцевий порядок. Німецька преса присвячує тій справі багато місця. Вона вважає, що нові орґанізаційні засади, сперті на „фірерпрінціп-і", поставлять відповідних людей на відповідних місцях, зачнуть добу нового здорового господарства Німеччини.

В. Н-дич.

НОВИНКИ

— **Розправа проти українського священика.** Перед судом присяглих у Коломиї почалася розправа проти о. Йосифа Василини, вікарія в Рунґурах, обвинуваченого в державній зраді. Розправа йде при зачинених дверях.

— **Поміч для населення гірських повітів.** Львівський воєвода Беліна-Пражмовський підчас інспекційних подорожей ствердив, що голодуюче населення гірських повітів і те населення, що господарює на неврожайній землі, потребує негайної помочі. Воєвода видав розпорядки для переведення ширшої помочі на тих теренах. Із спеціяльних кредитів закупили та видали разової муки на хліб 1.100 тон (110 вагонів). Роздали соли 100 тон (10 вагонів), також дещо сірників, нафти і т. п. — Львівський воєвода Беліна-Пражмовський дав на погорільців Беньковій Вишні (пов. Рудки), де згоріло 17 господарств, 2000 зол.

— **Помислові злодії.** До хати адвоката д-ра Червінського при вул. Вроновських 11а у Львові прийшло 2-х людей нібито купувати старі ел. жарівки. Один з них сказав сестрі адвоката, що йому впало 10 сот. Коли Червінська зігнулася оба „електромонтери" вкрали з нічної шафки 4 зол. жіночі перстенці з брилянтами та жіночий зол. годинник, усього на 1000 зол. Сказали, що за жарівками прийдуть пізніше й забралися.

— **Львівська хроніка.** На вул. Потоцького невідомий опришок вирвав Каз. Хмельовській торбинку з 150 зол. Недовго потім на вул. Хмельовського опришок вирвав торбинку Марс. Пікор. Його арештували. Це 22-літній Ів. Мельнічек. — Сторож Личаківського цвинтаря револьверовими стрілами прогнав якогось бандита, що хотів вломитися до гробниці Конасінських.

— **Комуністичні процеси.** Станиславівський суд розглядав справу членів КПЗУ, Петра Овчаря та Карла Олексюка, обвинувачених у протидержавній діяльности. Розправа йшла при зачинених дверях. Оба дістали по 3 роки вязниці. — В 2-ому дні комун. процесу в Луцьку св. Смольницький зізнав, що коли в Данціґу відбувалася комун. конференція обв. Лишенко був у Тисьмениці. Мати обв. Ланоти зізнала, що вчинків, які закидають її синові, допустився її покійний син Роман, дуже подібний до обвинуваченого. Ректорат львівського університету повідомив, що орґанізація молоді „Життє" не була зареєстрована ні в ректораті, ні в міністерстві освіти. — У Ряшеві відбувається процес проти 36 обвинувачених у комуністичній діяльності. Найбільше обтяжив обвинувачених св. Вятр, що належав до комун. союзу молоді, тому відома йому роля кожного обвинуваченого.

— **З Польщі.** Політична поліція арештувала шістьох напасників, що побили професора, декана гум. виділу варшавського університету Гандельсмана. Це 4 студенти університету, один студент вищої школи журналістики та безробітний приватний службовець. — До катовицького суду вплинуло подання „Спільноти інтересів" в справі судового надзору. До спільноти належать гути „Лявра", „Королівська" та „Бісмарка", а працює там 30.000 робітників. Акційний капітал виносить 180 міл. зол., а заінтересовані в ньому німці й американці. Довгів спільнота має 200 міл. — Зачувати, що варшавські театри мають злучити й удержавнити. Директором театрів був би Каден-Бандровський або директор львівських театрів Ґожица. — М-ство вн. справ робить приготовання до розписання виборів до м. рад Варшави, Вильна, Лодзі, Львова й ін. — Можливе, що комірне ще від 1. квітня обнижать на 10 проц.

— **Проступки проти моральности в Польщі,** згідно з урядовою статистикою, за ост. 8 літ зменшилися з 10.281 випадків на 10.142. Статистика ця основана на правосильних судових присудах. Рівночасно статистика стверджує, що торговля живим товаром зросла на 24.1 проц. Зросли теж проступки на сексуальному тлі та число скинення плоду.

— **В Польщі найбільше чахотки.** Найвизначніші львівські лікарі видали меморіял до міродатних кол у справі дошільнішого поборювання чахотки. На основі статистики можна ствердити, що шестина населення Польщі хора або буде хора на чахотку. Смерть наслідком чахотки між 14—40 р. життя більшає. Польща це одна з найбільш чахоточних країн Европи.

— **Бандитські подвиги.** Біля с. Тшцяни коло Ряшева командант поліц. постерунку Левандовський хотів арештувати двох бандитів Мачугу і Бика, що втікли з ряшівської вязниці. Тоді один з них пострілив Левандовського в черево, наслідком чого він незабаром помер. За бандитами шукає тепер поліція. Торік обрабували вони кс. Хмуровича й арештовані, втікли з слідчої вязниці. Опісля доконали потрійного вбивства на родині Герцберґів у Блажові і сховалися в околиці Переворска. Звідси втікли перед поліцією до Тшцян, де застрілили Левандовського.

— **Ріжні вістки.** В місцевості Акаія в середущій Італії запалася на один метер у землю церква з причини підмоклого терену. — В місцевости Уйкечке на Мадярщині скінчило самогубством троє сільських дівчат, що залюбилися в тім самім парубку. — Біля порту Вік у північній Шкоції затонув данський рибацький корабель з залогою. — Совіти дозволили американським громадянам збудувати костел в Москві, куди м. і. приїхав вже американський пастор Брозн. — В Шикаґо почали руйнувати вже другий з черги хмародер у середмісті, що був дефіцитовий. — Біля Мукдену в Манджурії наїхав поїзд на підложену бомбу, що розбила один вагон і вбила 12 осіб. — Щорічні перегони університетських вісімок веслярів в Англії скінчилися перемогою залоги Оксфорду на 4 і пів довжини в рекордовому часі 12 хв. 3 сек.

— **Проти шлюбу з жидівкою.** У Франкфурті над Меном мав взяти німець Альфред Е. цивільний шлюб з жидівкою Ельзою Д. Віддаваний під нинішню протижидівську аґітацію в Німеччині крок закоханого юнака викликав таке обурення в місті, що його трохи не вбито і поліція мусіла молодят взяти у свою опіку.

— **Святкують роковини Цезаря.** В римськім Авґустеум святковано недавно при участи представників італійського уряду, парламенту і громадянських установ роковини смерти Юлія Цезаря. Предсідник сенату Федерцоні у своїй передмові підкреслив, що фашистівська Італія бачить в імени Цезаря символ найвищої національної слави та віри в майбутність і величину Риму.

СПОРТ.

СВІТЕЗЬ — УКРАЇНА 1:0 (1:0).

Україна в складі: Бутель І; Скрегота, Осівець; Підлісецький, Кішила, Бутель ІІ; Цимбала, Магоцький, Кльош, Воробець, Максимів.

Змагання були нецікаві і на доволі низькім рівні. У обох дружин брак тренінгу. В Україні найліпша оборона, напад грав дуже слабо, ще незіграний і мало не стріляє, ще найліпший Магоцький. У Світезі вславився Грещук.

Гра ведеться у першій частині під знаком переваги України, але напад не вміє використати догідних ситуацій. В 43 хв. лівий лучник стріляє одиноку точку для Світезі. По зміні воріт гра є вирівнана і вислід остає незмінений.

Україна II. — Світезь II. 1:1 (0:0).

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10